

Predmet C-133/24

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

16. veljače 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão (Sud za tržišno
natjecanje, regulaciju i nadzor, Portugal)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

18. prosinca 2023.

Tužitelji:

CD Tondela – Futebol, SAD

Clube Desportivo Feirense – Futebol, SAD

Liga Portuguesa de Futebol Profissional (LPFP)

Académico de Viseu Futebol Clube, SAD

Os Belenenses – Sociedade Desportiva de Futebol, SAD

Moreirense Futebol Clube – Futebol, SAD

Marítimo da Madeira, Futebol, SAD

Vitória Sport Clube – Futebol, SAD

Futebol Clube do Porto, Futebol, SAD

Sporting Clube de Portugal – Futebol, SAD

Sport Lisboa e Benfica, Futebol, SAD

Associação Académica de Coimbra – Organismo Autónomo de
Futebol, SDUQ, Lda

Tuženik:

Autoridade da Concorrência

Predmet glavnog postupka

Predmet glavnog postupka jest utvrditi može li se sporazum kojim su se glavna sportska društva portugalskih nogometnih liga Primeira Liga (prva liga) i Segunda Liga (druga liga) sporazumjela da neće međusobno sklapati ugovore s igračima profesionalnog nogometa koji jednostrano raskinu svoj ugovor o radu zbog problema proizašlih iz pandemije bolesti COVID-19 ili bilo koje izvanredne odluke zbog te pandemije, osobito produljenja sportske sezone, kvalificirati kao sporazum udruženja poduzetnika kojim se ograničava tržišno natjecanje s obzirom na cilj.

Prethodna pitanja

„1. Predstavlja li u okolnostima ovog zahtjeva za prethodnu odluku, a s obzirom na sudsku praksu iz presude Meca-Medina (predmet C-519/04 P, Meca-Medina (i Majcen/Komisija EU:C:2006:492)), sporazum – koji su elektronički, posredstvom platformi Zoom ili Microsoft Teams, 7. travnja 2020. sklopila sva sportska društva prve profesionalne nogometne lige i kojem je na isti način sljedeći dan pristupila većina sportskih društava druge profesionalne nogometne lige države članice, pri čemu je u oba slučaja to učinjeno u dogovoru s udruženjem čiji je cilj u toj državi članici osigurati i uređivati djelatnosti profesionalnog nogometa, te na temelju kojeg su se ta društva sporazumjela da neće međusobno sklapati ugovore s igračima profesionalnog nogometa navedenih liga koji jednostrano raskinu svoj ugovor o radu zbog problema proizašlih iz pandemije bolesti COVID-19 ili bilo koje izvanredne odluke zbog te pandemije, osobito produljenja sportske sezone – sportsko pravno pravilo?

2. Može li se s obzirom na sudsku praksu proizašlu iz presuda od 19. veljače 2002., Wouters i dr. (C-309/99, EU:C:2002:98, t. 97.) i od 18. srpnja 2006., Meca-Medina i Majcen/Komisija (C-519/04 P, EU:C:2006:492, t. 42.), smatrati proporcionalnim i prikladnim, a time, na temelju članka 165. UFEU-a, i u skladu s člankom 101. stavkom 1. UFEU-a pravno pravilo čija su obilježja, ciljevi i okolnosti opisani u ovom zahtjevu za prethodnu odluku te koje je rezultat sporazuma koji su elektronički, posredstvom platformi Zoom ili Microsoft Teams, 7. travnja 2020. sklopila sva sportska društva prve profesionalne nogometne lige i kojem je na isti način sljedeći dan pristupila većina sportskih društava druge profesionalne nogometne lige države članice, pri čemu je u oba slučaja to učinjeno u dogovoru s udruženjem čiji je cilj u toj državi članici osigurati i uređivati djelatnosti profesionalnog nogometa, te na temelju kojeg su se ta društva sporazumjela da neće međusobno sklapati ugovore s igračima profesionalnog nogometa navedenih liga koji jednostrano raskinu svoj ugovor o radu zbog

problema proizašlih iz pandemije bolesti COVID-19 ili bilo koje izvanredne odluke zbog te pandemije, osobito produljenja sportske sezone?

3. Protivi li se članku 101. stavku 1. UFEU-a tumačenje prema kojem se sporazum – čija su obilježja, ciljevi i okolnosti opisani u ovom zahtjevu za prethodnu odluku te koji su elektronički, posredstvom platformi Zoom ili Microsoft Teams, 7. travnja 2020. sklopila sva sportska društva prve profesionalne nogometne lige i kojem je na isti način sljedeći dan pristupila većina sportskih društava druge profesionalne nogometne lige države članice, pri čemu je u oba slučaja to učinjeno u dogovoru s udruženjem čiji je cilj u toj državi članici osigurati i uređivati djelatnosti profesionalnog nogometa, te na temelju kojeg su se ta društva sporazumjela da neće međusobno sklapati ugovore s igračima profesionalnog nogometa navedenih liga koji jednostrano raskinu svoj ugovor o radu zbog problema proizašlih iz pandemije bolesti COVID-19 ili bilo koje izvanredne odluke zbog te pandemije, osobito produljenja sportske sezone – može kvalificirati kao ograničenje tržišnog natjecanja s obzirom na cilj jer ima dovoljan stupanj štetnosti za tržišno natjecanje?”

Navedene odredbe prava Unije i navedena sudska praksa Suda

- UFEU: članak 101. stavak 1. i članak 165.
- Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora o EZ-u (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165. i ispravak SL 2016., L 173, str. 108.): članak 3.
- Mišljenje nezavisnog odvjetnika A. Rantosa u predmetu European Superleague Company (C-333/21, EU:C:2023:153): točka 62.
- Presuda od 25. ožujka 2021., Sun Pharmaceutical Industries i Ranbaxy (UK)/Komisija (C-586/16 P, neobjavljena, EU:C:2021:241): točka 86.
- Presuda od 25. travnja 2013., Asociația Accept (C-81/12, EU:C:2013:275): točka 45.
- Presuda od 16. ožujka 2010., Olympique Lyonnais (C-25/08, EU:C:2010:143): točka 40.
- Presuda od 18. srpnja 2006., Meca-Medina i Majcen/Komisija (C-519/04 P, EU:C:2006:492)
- Presuda od 19. veljače 2002., Wouters i dr. (C-309/99, EU:C:2002:98): točka 97.

- Presuda od 15. prosinca 1995., *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463): točke 106. i 110.
- Presuda od 12. prosinca 1974., *Walrave i Koch* (36/74, EU:C:1974:140): točka 8.
- [Presuda od 17. listopada 1972., *Vereeniging van Cementhandelaren/Komisija* (8/72, EU:C:1972:84)]
- Presuda Općeg suda od 16. prosinca 2020., *International Skating Union/Komisija* (T-93/18, EU:T:2020:610): točka 109.

Navedene odredbe nacionalnog prava

A. Pravna pravila o praksama kojima se ograničava tržišno natjecanje

- 1 Lei n.º 19/2012, de 8 de maio, aprova o novo regime jurídico da concorrência (Zakon br. 19/2012 od 8. svibnja kojim se uspostavlja novo pravno uređenje za tržišno natjecanje) (DR br. 89/2012, svezak I. od 8. svibnja 2012.): članak 9. stavak 1. točka (c)

B. Pravna pravila koja se primjenjuju na registraciju i korištenje profesionalnih nogometaša te na radne odnose između klubova i igrača

- 2 Lei n.º54/2017, de 14 de julho, que estabelece o regime jurídico do contrato de trabalho do praticante desportivo, do contrato de formação desportiva e do contrato de representação ou intermediação (Zakon br. 54/2017 od 14. srpnja o uspostavi pravnog uređenja ugovora o radu sportaša, ugovora o sportskom obrazovanju i ugovora o zastupanju ili posredovanju) (DR br. 135/2017, svezak I. od 14. srpnja 2017.): članak 3., stavci 1. i 2., članak 9., članak 23. i članak 26. stavci 1. i 2.
- 3 Regulamento das Competições organizadas pela Liga Portugal adotado ao abrigo do n.º1 do artigo 29.º do Regime Jurídico das Federações Desportivas, aprovado pelo Decreto-Lei n.º248-B/2008 (Uredba o natjecanjima koje organizira Liga Portugal, donesena na temelju članka 29. stavka 1. Pravnog uređenja sportskih saveza odobrenog Uredbom sa zakonskom snagom br. 248-B/2008): članak 74., članak 76. stavak 5. i članak 79. stavak 6. te Prilog II. članci 2., 3. i 8.
- 4 Contrato Coletivo de Trabalho celebrado entre a Liga Portuguesa de Futebol Profissional e o Sindicato dos Jogadores Profissionais de Futebol (Kolektivni ugovor između Portugalske profesionalne nogometne lige [(u daljnjem tekstu: LPFP)] i Sindikata profesionalnih nogometaša [(u daljnjem tekstu: SJPF)]) (u daljnjem tekstu: CCT): članak 4., članak 7.º-A, članak 10., članak 31., članak 39. i članak 46. stavci 1. i 3.

C. Izvanredne mjere donesene kao posljedica pandemije

- 5 Decreto-Lei n.º10-G/2020, de 26 de março (Uredba sa zakonskom snagom br. 10-G/2020 od 26. ožujka) (DR br. 61/2020, Dodatak br. 1, svezak I. od 26. ožujka 2020.) kojim je uspostavljena izvanredna i privremena mjera zaštite radnih mjesta u okviru pandemije bolesti COVID-19: članak 6.
- 6 Decreto-Lei n.º18-A/2020, de 23 de abril (Uredba sa zakonskom snagom br. 18-A/2020 od 23. travnja) (DR br. 80/2020, Dodatak br. 1, svezak I. od 23. travnja), kojim su uspostavljene izvanredne i privremene mjere u sportu u okviru pandemije bolesti COVID-19
- 7 Resolução do Conselho de Ministros n.º33-C/2020, de 30 de abril (Odluka Vijeća ministara br. 33-C/2020 od 30. travnja) (DR br. 85/2020, Dodatak br. 3, svezak I. od 30. travnja) kojom se uvela strategija ukidanja mjera ograničenja kretanja u kontekstu borbe protiv pandemije bolesti COVID-19

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

1. Kontekst

- 8 LPFP je neprofitno udruženje privatnog prava čiji je cilj osigurati i uređivati profesionalnu nogometnu djelatnost u Portugalu i čiji su redovni članovi klubovi ili sportska društva. LPFP organizira tri profesionalna nogometna natjecanja za muškarce: Primeira Liga (prva liga), Segunda Liga (druga liga) i Taça da Liga (kup).
- 9 U sezoni 2019./2020. u ligi Primeira Liga sudjelovalo je 18 momčadi, a u ligi Segunda Liga 13 momčadi.
- 10 Tijekom te sezone, 30. siječnja 2020., Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je izbijanje koronavirusa izvanrednim stanjem u području javnog zdravlja od međunarodnog značaja a 11. ožujka 2020. proglasila je bolest COVID-19 pandemijom.
- 11 Portugalska vlada najavila je 12. ožujka 2020. različite mjere kako bi se ograničilo širenje virusa. Zbog pogoršanja epidemiološke situacije određeno je izvanredno stanje koje je naknadno produljeno do 2. svibnja 2020.
- 12 U pogledu primjene pravila tržišnog natjecanja tijekom zdravstvene krize, Europska mreža za tržišno natjecanje objavila je zajedničku izjavu u kojoj je priznala moguću potrebu za suradnjom među poduzetnicima.
- 13 LPFP je 12. ožujka 2020. odlučio obustaviti nacionalna prvenstva liga Primeira i Segunda Liga na neodređeno i to je najavio, iako je još bilo ostalo deset dana neodigranih utakmica.

- 14 Na europskoj razini, Međunarodni nogometni savez (FIFA) osnovao je radnu skupinu radi odgovora na pitanja regulative nastala zbog pandemije i na njihov utjecaj na Pravilnik o statusu i transferima igrača¹. Iz toga je proizašao dokument „COVID-19 – Pitanja nogometne regulative” koji je stupio na snagu 7. travnja 2020. i u kojem je FIFA izrazila svoje glavne brige u tom pogledu².
- 15 U svibnju 2020. FIFA je objavila nove datume razdoblja transferâ za sezonu 2020./2021. U slučaju Portugala, prvo razdoblje transferâ bilo je od 3. kolovoza do 6. listopada 2020., a drugo je počelo 4. siječnja i završilo 1. veljače 2021.
- 16 LPFP i SJPF osnovali su 21. ožujka 2020. Odbor za praćenje bolesti COVID-19 te su započeli pregovore radi osiguranja održivosti sportske djelatnosti u sportskom i financijskom smislu.
- 17 Status pregovora između LPFP-a i SJPF-a odražen je u LPFP-ovoj obavijesti od 7. travnja 2020. u kojoj se osobito istaknulo da, prema procjenama, gubitak prihoda predstavlja smanjenje od 60 % u odnosu na prihode sezone 2018./2019. i da je LPFP dostavio prijedloge u svrhu trenutalnog održavanja toga u CCT-u. SJPF je od tih prijedloga prihvatio, među ostalim, (a) produljenje ugovora o radu do kraja sezone, s obzirom na njihovo trajanje do posljednje službene utakmice sezone 2019./2020.; (b) produljenje ugovora o posudbi i ustupanju do kraja sezone, s obzirom na njihovo trajanje do posljednje službene utakmice sezone 2019./2020. i (c) dogovor o tome da nijedna od tih mjera nije opravdani razlog za raskid ugovora o radu sportaša. SJPF se nije složio s nekim financijskim pitanjima, konkretno sa sporazumima o smanjenju plaća igračâ.
- 18 Budući da taj dio sporazuma sa SJFP-om nije bio moguć, klubovi su se mogli pozvati na posebne mjere koje je predložila vlada, osobito na *lay-off* ili slične mjere, te su bili slobodni pregovarati sa svojim igračima.
- 19 LPFP i sportska društva upoznali su se 7. travnja 2020. s rješenjima predloženim na međunarodnoj razini u pogledu produljenja trajanja ugovora sklopljenih s igračima za sezonu 2019./2020. i u pogledu datuma razdoblja registracije.
- 20 Međutim, na nacionalnoj razini nije bilo sigurno hoće li se sportska sezona nastaviti i, u slučaju nastavka, hoće li se produljiti i na razdoblje nakon 30. lipnja 2020., a nije bilo sigurno ni koje će konkretne posljedice to moguće produljenje sportske sezone uzrokovati ugovorima o radu na snazi, osobito onima koji su istjecali 30. lipnja 2020., niti što će se dogoditi s datumima razdoblja registracije igračâ za sezonu 2020./2021.

¹ Tim se pravilnikom određuju opća i obvezujuća pravila o statusu igrača, njihovoj kvalificiranosti za sudjelovanje u organiziranom nogometu i njihovim transferima među klubovima koji pripadaju različitim udruženjima.

² Sud koji je uputio zahtjev upućuje, konkretno, na informacije koje se nalaze na stranicama 3. do 7. i na stranici 9. tog dokumenta.

- 21 Zbog nemogućnosti postizanja dogovora između LPFP-a i SJFP-a o financijskim pitanjima u okviru ugovorâ o radu sportaša, sportska društva su od 7. travnja 2020. uspostavila ili intenzivirala izravni kontakt s igračima kako bi riješila ta pitanja. Većina sportskih društava sklopila je sa svojim igračima sporazume o smanjenju plaće kojima se predviđao povrat odnosno smanjenja nakon ispunjenja određenih uvjeta, osobito uvjeta nastavka natjecanja.
- 22 Odlukom Vijeća Ministara br. 33-C/2020 predviđalo se pak da će se od 30. i 31. svibnja 2020. nastaviti natjecanja prve lige i kupa Copa de Portugal bez publike na stadionima.
- 23 LPFP, SJFP i Associação Nacional de Treinadores de Futebol (Nacionalna udruga nogometnih trenera, Portugal) potpisali su 4. svibnja 2020. memorandum o razumijevanju o trajanju ugovorâ i odnosâ u sportu.
- 24 U tom je memorandumu navedeno sljedeće: i. sportska sezona 2019./2020. završava na dan koji slijedi nakon dana odigrane posljednje službene utakmice u natjecanjima navedene sezone; ii. ugovori o radu sportaša ili o sportskom obrazovanju koji su sklopili klubovi prve lige, treneri i igrači, koji završavaju u sportskoj sezoni koja je u tijeku, smatraju se automatski produljenima do kraja te sezone i iii. isti je slučaj s ugovorima o privremenom ustupanju i sportskim odnosima koji proizlaze iz toga. Odredbe tog memoranduma unesene su u prijelaznu odredbu CCT-a, članak 7. -A, naslovljen „Učinci izmjena unesenih u kalendar natjecanja zbog bolesti COVID-19 u odnosu na radni odnos sportaša”.
- 25 [Federação Portuguesa de Futebol (Portugalski nogometni savez (FPF))] izmijenio je 18. lipnja 2020. Službenu obavijest br. 1 za sezonu 2019./2020. u kojoj je utvrdio da sezona 2019./2020. počinje 1. srpnja 2019. i završava 2. kolovoza 2020.
- 26 LPFP nije u nacionalni propis uključio FIFA-in prijedlog o fleksibilnosti razdoblja registracije za igrače (koji je stupio na snagu tek 25. lipnja 2020.) kako bi se igračima ponudile dodatne mogućnosti zaposlenja u kontekstu pandemije.

2. Utjecaj pandemije na profesionalni nogomet

- 27 Sportska društva procijenila su 7. travnja 2020. gubitak trenutačnih privremenih prihoda u iznosu od 310 milijuna eura, što je predstavljalo smanjenje od 60 % u odnosu na prihode od poslovanja u sezoni 2018./2019.
- 28 Na tržištu transferima u pet glavnih europskih liga (engleskoj, španjolskoj, francuskoj, talijanskoj i njemačkoj) u razdoblju pandemije 2020. zabilježeno je smanjenje vrijednosti radnih mjesta od 28 %. U trenutku nastanka činjenica nacionalna i međunarodna sportska društva nisu bila voljna sklapati ugovore s novim igračima, zbog čega se broj novih ugovora smanjio.

- 29 LPFP predvidio je dva scenarija u pogledu posljedica pandemije: prvi scenarij bila je nemogućnost održavanja preostalih deset dana utakmica, a drugi scenarij, održavanje tih deset utakmica bez publike.
- 30 Smatralo se da bi se ukupni prihodi sportskih društava u sezoni 2019./2020. mogli smanjiti za 37 % u odnosu na sezonu 2018./2019. (prvi scenarij) odnosno 15 % u odnosu na sezonu 2018./2019. (drugi scenarij). Predviđali su se nepovratni gubici prihoda od televizijskih prava i znatni gubici od prihoda od sponzorstava, članarina i ulaznica te *merchandisinga* i sportskog klađenja. U pogledu iznosa povezanih s transferima igrača, valjalo je očekivati smanjenje od 65 % u prvom scenariju i gubitak od 28 % u drugom scenariju.
- 31 Tijekom travnja, svibnja i lipnja 2020. neutvrđeni broj sportskih društava smanjio je plaće za otprilike 40 % ili 50 % te proveo postupke *lay-offa*.
- 32 Gubitak igrača kao posljedica jednostranog raskida njegova ugovora o radu zbog problema proizašlih iz pandemije bolesti COVID-19 odmah je uzrokovao poteškoće s pronalaženjem istovjetne zamjene te financijskim sredstvima za sklapanja ugovora s njom, imao je znatan financijski utjecaj na organizaciju radnih mjesta i podrazumijevao je gubitak financijskih prihoda od mogućeg transfera igrača na odlasku.

3. Sporazum od 7. travnja 2020.

- 33 Sportska društva lige Primeira Liga i LPFP održali su elektroničkim sredstvima komunikacije 7. travnja 2020. unaprijed sazvan sastanak kako bi raspravljali o učincima pandemije na profesionalni nogomet. Sportska društva bila su zastupljena na najvišoj razini; LPFP sastavio je i pohranio popis sudionika tog sastanka.
- 34 Sudionici su raspravljali o učincima pandemije na ugovore o radu sportaša, čiji je istek ili početak bio predviđen na prvotno utvrđen datum završetka sportske sezone 2019./2020. ili datum početka sportske sezone 2020./2021., uzimajući u obzir obustavu natjecanjâ.
- 35 Na snazi je 7. travnja 2020. bilo 514 ugovora o radu, čiji je datum isteka bio predviđen za 30. lipnja 2020., od ukupno 1453 registriranih.
- 36 Svi prisutni utvrdili su da nijedno sportsko društvo koje sudjeluje u ligi Primeira Liga u sezoni 2019./2020. neće sklopiti ugovor s igračem koji jednostrano raskine svoj ugovor o radu pozivanjem na probleme proizašle iz pandemije bolesti COVID-19 ili izvanrednu odluku zbog te pandemije, osobito produljenje sportske sezone.
- 37 Novi sastanak s predsjednikom LPFP-a održan je 8. travnja 2020. te je na njemu dio sportskih društava lige Segunda Liga sezone 2019./2020., koja su također bila zastupljena na najvišoj razini, izrazio istu zabrinutost koju su dan ranije izrazili

klubovi lige Primeira Liga te su se složili s utvrđenim na sastanku od 7. travnja 2020.

38 Cilj sporazuma bio je:

- (a) zaštititi situaciju igrača čiji ugovor o radu sportaša ili ugovor o posudbi istječe u sportskoj sezoni koja je u tijeku, na način da ih se obveže da i dalje ispunjavaju svoje ugovorne obveze do kraja produljenja sezone, uzimajući u obzir mogućnost produljenja sportske sezone;
- (b) zaštititi potrebu za postizanjem sporazumâ s igračima o smanjenju plaća ili odgodi njihove isplate, na način da ih se obveže na prihvaćanje te vrste obveza kako bi se spriječilo da sportska društva koja imaju manju financijsku sposobnost ili kojima će se ta sposobnost smanjiti ne uspiju isplatiti plaće svojim igračima, kako bi se spriječilo da igrači odbiju sudjelovati u utakmicama ako se one nastave ili da raskinu ugovore zbog opravdanog razloga neisplate plaće, ili spriječilo da sportska društva moraju općenito jednostrano primijeniti izvanredne mjere poput *lay-offa*, posebno u obliku suspenzije ugovora o radu, s obzirom da bi se u svim tim hipotetskim situacijama smanjila kvaliteta natjecanja i na kraju uzrokovala financijska šteta cijelom sektoru;
- (c) spriječiti igrače da se pozovu na opravdan razlog kako bi raskinuli svoje ugovore i navedu, kako bi se povukli iz tih ugovora, da ne mogu raditi zbog bolesti COVID-19, na način da ih se obveže da i dalje ispunjavaju svoje ugovorne obveze.

39 LPFP nije imao interes u sporazumu samo zato što je subjekt koji upravlja nogometnim natjecanjima u Portugalu i zato što je odgovoran za zaštitu načelâ očuvanja stabilnosti i integriteta natjecanjâ te dobre gospodarske i financijske održivosti i izvedivosti sportskih društava koja su njegovi članovi, nego i zato što njegovi prihodi potječu od plaćanja sportskih društava i sponzora.

40 Iako su njegovi sudionici bili svjesni da se njime ograničava tržišno natjecanje, sporazumom se željela održati stabilnost radnih mjesta, integritet i kvaliteta natjecanjâ i solventnost sektora, ne samo kratkoročno nego i srednjoročno i dugoročno, te osigurati uobičajeno sportsko natjecanje između klubova.

41 Sporazum među sportskim društvima liga Primeira i Segunda Liga, uz sudjelovanje LPFP-a, nije bio predmet kolektivnih pregovora između njih i SJFP-a, osobito s obzirom na promjene koje je trebalo uključiti u CCT kao posljedicu pandemije bolesti COVID-19.

42 Sporazum se počeo primjenjivati 7. travnja 2020. Zbog privremenih zaštitnih mjera koje je naložio Autoridade da Concorrência (Tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja, Portugal) koje su dovele, među ostalim, do obustave prakse o kojoj je riječ tijekom 90 dana, sporazum je konačno istekao 2. lipnja 2020.

a) Igrači na koje se odnosio sporazum i položaj tužitelja na mjerodavnom tržištu

- 43 Sporazum se odnosio na igrače profesionalnog nogometa za muškarce koji su u Portugalu imali važeći ugovor o radu sportaša s nekim od sportskih društava liga Primeira ili Segunda Liga te koji su mogli raskinuti ugovor na vlastitu inicijativu pozivanjem na probleme proizašle iz pandemije bolesti COVID-19 i koji su, stoga, mogli ostati bez važećeg ugovora od 7. travnja do 2. lipnja 2020.
- 44 Sportska društva koja su prisustvovala sastancima od 7. i 8. travnja 2020. bili su svi klubovi lige Primeira Liga te gotovo svi klubovi lige Segunda Liga sezone 2019./2020.
- 45 S igračima s važećim ugovorom sklapaju ugovor prije svega glavni klubovi lige Primeira Liga. Sklapanje ugovora s igračima bez važećeg ugovora atraktivnije je manjim klubovima jer ne podrazumijeva plaćanje naknade štete prethodnom klubu.
- 46 Otprilike 90 % transferâ igračâ liga Primeira i Segunda Liga obavlja se u prijelaznim rokovima tijekom ljeta. Isto se dogodilo 2019. i 2020., iako su potonje godine prijelazni ljetni rokovi uključivali i, barem, listopad zbog produljenja sportske sezone uzrokovanog pandemijom.

b) Šteta koju je profesionalnim nogometašima uzrokovao sporazum

- 47 Zbog sporazuma igrač čiji je ugovor istjecao između 7. travnja i 2. lipnja 2020. mogao je tražiti klub koji bi ga zaposlio samo izvan portugalskog državnog područja ili klub koji sudjeluje u natjecanjima niže razine u odnosu na dvije glavne profesionalne nogometne lige u Portugalu.
- 48 Posljedica sporazuma o kojem je riječ bilo je trenutačno smanjenje opcija dostupnih klubova koji su mogli zaposliti igrače na koje se odnosi sporazum te se istodobno mogla povećati neizvjesnost u pogledu mogućnosti pronalaženja kluba koji bi zaposlio igrača i koji je u skladu s njegovim očekivanjima, u slučaju da su ona povezana s nacionalnim tržištem liga Primeira ili Segunda Liga.
- 49 Navedeni sporazum također je mogao: i. povećati napor povezan s traženjem kluba; ii. smanjiti plaću koju nudi klub s kojim bi igrač potpisao ugovor zbog smanjenja broja zainteresiranih klubova; iii. smanjiti očekivanja igrača u smislu uvjeta napredovanja i vidljivosti; iv. u slučaju namjere igrača da ostane na portugalskom državnom području, smanjiti igračevu dobrobit, s obzirom na to da je mogao dovesti do prisilnog preseljenja u drugu zemlju i v. povećati pregovaračke sposobnosti nacionalnih sportskih društava, osobito na način da obvežu igrača na prihvaćanje lošijih uvjeta u pogledu plaće i drugih uvjeta u odnosu na one koje bi prihvatio da sporazum ne postoji.

- 50 Osim toga, sporazum je mogao podrazumijevati i odlazak igračâ u inozemstvo, unatoč tomu što inozemni klubovi nisu sklopili ugovor ni s jednim igračem na kojeg se sporazum odnosio.

c) Prednosti sporazuma

- 51 Sporazumom o kojem je riječ omogućilo se, u većini slučajeva, to da se zadrže radna mjesta i potakne nastavak natjecanja, a time i da se ne dovede u pitanje njihov konačni rezultat te smanji kvaliteta događanja.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka

- 52 Tužitelji osporavaju da je ovaj predmet obuhvaćen područjem primjene članka 9. Novog pravnog uređenja za tržišno natjecanje i članka 101. UFEU-a, s obzirom na to da smatraju da je Tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja pogriješilo kada je smatralo da je dogovor postignut 7. i 8. travnja 2020. „sporazum” za potrebe tržišnog natjecanja i kada je utvrdilo da ta situacija predstavlja ograničenje s obzirom na cilj, a da pritom nije dokazalo dovoljan stupanj štetnosti postupanja o kojem je riječ, posebno zato što ne postoji dovoljno ustaljeno iskustvo koje bi moglo dovesti do zaključka u tom smislu.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 53 Sud se pita protivi li se prethodno opisan sporazum članku 101. UFEU-a, uzimajući u obzir članak 165. UFEU-a, te također traži da se razjasni može li se on kvalificirati kao ograničenje s obzirom na cilj.
- 54 Budući da se članak 101. UFEU-a primjenjuje na prakse „koj[e] bi mogl[e] utjecati na trgovinu među državama članicama” i s obzirom na to da se smatralo da je ispunjen kriterij utjecanja na trgovinu među državama članicama, sud koji je uputio zahtjev treba primijeniti europsko pravo u području tržišnog natjecanja zajedno s nacionalnim pravom zbog izravnog učinka članka 101. UFEU-a i članka 3. Uredbe (EZ) br. 1/2003.
- 55 S druge strane, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, sport je, s obzirom na to da je gospodarska djelatnost, uključen u gospodarsko pravo Unije unatoč njegovoj posebnoj prirodi, čime se zahtijeva da analiza ne bude samo apstraktna, nego da se u okviru nje uzme u obzir pravni i činjenični kontekst postupanja o kojem je riječ.
- 56 Iz točke 40. presude Suda od 16. ožujka 2010., *Olympique Lyonnais*, C-325/08, također valja zaključiti da su posebna obilježja sporta i društvena i obrazovna funkcija na kojima se on temelji, na koje se odnosi članak 165. UFEU-a, relevantni za potrebe mogućeg objektivnog opravdanja ograničenjâ tržišnog natjecanja.

- 57 Sporazum tužiteljâ uključivao je sva sportska društva lige Primeira Liga i većinu sportskih društava lige Segunda Liga, tako da je mjerodavnim tržištem obuhvaćeno cijelo državno područje države članice za potrebe presude Vereeniging van Cementhandelaren/Komisija, pa je članak 101. UFEU-a u teoriji primjenjiv. Osim toga, valja istaknuti da je priroda tržišta sklapanja ugovora s muškim profesionalnim nogometašima izrazito međunarodna.
- 58 Dogovor poslodavaca da ne sklapaju ugovore s radnicima drugih poduzetnika, takozvani „sporazum o nepreotimanju zaposlenika”, sastoji se od sklapanja horizontalnih sporazuma među poduzetnicima kojima se oni međusobno obvezuju da neće spontano davati ponude radnicima drugih poduzetnika niti da će s njima sklapati ugovore.
- 59 Ta vrsta sporazuma može se sklopiti u bilo kojem sektoru gospodarske djelatnosti i načelno je obuhvaćena pravom tržišnog natjecanja, s obzirom na to da se njome ograničava individualna sloboda poduzetnika u pogledu načina na koji utvrđuju svoje strateške komercijalne uvjete, uključujući zapošljavanje ljudskih resursa.
- 60 U teoriji, sporazumi o nepreotimanju zaposlenika utječu na tržište rada, s obzirom na to da podrazumijevaju smanjenje pregovaračke moći radnikâ jer ublažavaju ili poništavaju vanjske čimbenike koji bi mogli zadirati u taj odnos.
- 61 To može dovesti do smanjenja plaća, onemogućavanja mobilnosti radne snage i ograničavanja mogućnosti ostvarivanja povoljnijih uvjeta za radnika i, općenito, podrazumijeva narušavanje, ograničavanje ili sprečavanje tržišnog natjecanja na slobodnom tržištu.
- 62 Sud koji je uputio zahtjev ističe da nema saznanja o tome je li Europska komisija donijela odluke o sporazumima o nepreotimanju zaposlenika za potrebe primjene članka 101. UFEU-a.
- 63 Iako je Komisija objavila Komunikaciju „Smjernice o primjenjivosti članka 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na sporazume o horizontalnoj suradnji”, točno je da, unatoč tomu što se u točki 316. tih smjernica razmatra pitanje kartela kupaca sa stajališta ograničenja tržišnog natjecanja s obzirom na cilj, ona ne upućuje na prakse nepreotimanja zaposlenika.
- 64 Iz prethodno navedenog proizlazi da nema ustaljenog iskustva u pogledu sporazuma o nepreotimanju zaposlenika, čime se, međutim, ne sprečava to da se ta vrsta sporazuma može kvalificirati kao ograničenje tržišnog natjecanja s obzirom na cilj.
- 65 Ipak, ovaj predmet ima posebne značajke koje ga udaljavaju od klasične situacije u kojoj dva konkurentna poduzetnika u određenom potpuno uobičajenom trenutku međusobno dogovaraju da jedan neće sklapati ugovore s radnicima drugog.

Predmet odluke

- 66 Tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja nije imalo nikakvih dvojbi o tome da je riječ o povredi s obzirom na cilj.
- 67 Razlika između povrede odnosno ograničenja s obzirom na cilj ili s obzirom na učinak u biti proizlazi iz same prirode i svrhe postupanja, tako da, ako se dokaže da je svrha protutržišna, nije potrebno utvrditi njezine učinke na tržišno natjecanje.
- 68 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, ako bi se provela površna analiza spornog sporazuma, moglo bi se lako zaključiti da postoji ograničenje s obzirom na cilj, s obzirom na to da se sporazumima o nepreotimanju zaposlenika načelno isključuje tržišno natjecanje slično kao u slučaju sporazuma o utvrđivanju cijena proizvoda ili sporazuma o raspoređivanju klijenata.
- 69 S obzirom na sve navedeno, oblik ograničenja „s obzirom na cilj ili učinak” treba usko tumačiti i može se primijeniti samo na prakse u odnosu na koje se, nakon pojedinačnog i detaljnog ispitivanja, dokaže da imaju dovoljan stupanj štetnosti za tržišno natjecanje.
- 70 Za potrebe te analize treba ispitati sadržaj sporazuma, ciljeve koji se njime žele postići te gospodarski i pravni kontekst u kojem se nalazi, uzimajući u obzir prirodu robe odnosno usluge na koje se on odnosi, kao i stvarne uvjete funkcioniranja i strukturu jednog ili više tržišta o kojima je riječ. Međutim, iako nije riječ o elementu potrebnom za utvrđivanje protutržišnog cilja sporazuma, može se uzeti u obzir namjera strana.
- 71 Sud koji je uputio zahtjev smatrao je dokazanim da su sporazumom klubovi i LPFP namjeravali i. zaštititi ugovore koji su istjecali na kraju sezone 2019./2020. koja je bila u tijeku, odnosno 30. lipnja 2020.; ii. spriječiti igrače da se pozovu na opravdani razlog za raskid ugovora kako bi se iz njega povukli na način da navedu da ne mogu raditi zbog bolesti COVID-19 i iii. osigurati potrebno sklapanje sporazuma s igračima o smanjenju plaća ili odgode njihove isplate.
- i) *Ugovori koji su istjecali na kraju sezone 2019./2020. koja je bila u tijeku, odnosno 30. lipnja 2020.*
- 72 Ugovori o radu i ugovori o transferu u nogometu u pravilu su povezani s razdobljima registracije i, s aspekta sporta, otvaranje prvog razdoblja registracije u pravilu se podudara s prvim danom nove sezone. Većina liga pogođenih bolešću COVID-19 odlučila je da sezona počne 1. srpnja i završi 30. lipnja, što se dogodilo i u Portugalu.
- 73 Budući da ugovor o radu sportaša ne može trajati kraće od sportske sezone ni dulje od pet sezona, ta vrsta ugovora u pravilu istječe na kraju sportske sezone.

- 74 Uredbom sa zakonskom snagom br. 18-A/2020 od 23. travnja zakonski je odobreno uvođenje izmjena u pravilnike sportskih saveza kako bi se suočili s izazovima u kontekstu pandemije. Tek je od tog trenutka bilo dopušteno izmijeniti datume sportske sezone u tijeku, čime se omogućio nastavak natjecanja od 30. odnosno 31. svibnja 2020. te je 4. svibnja 2020. potpisan memorandum o razumijevanju o trajanju ugovora i odnosu u sportu. Na temelju tog memoranduma, 8. lipnja 2020. izmijenjen je CCT između LPFP-a i SJPF-a.
- 75 Nadalje, sud koji je uputio zahtjev naglašava da je na datum sporazuma postojala neizvjesnost u pogledu toga što će se dogoditi s ugovorima igrača u slučaju produljenja sportske sezone te s datumima razdoblja registracije igrača za sezonu 2020./2021.
- 76 Ugovor na određeno ima funkciju stabilizacije radnog odnosa u sportu i tehnika je kojom se ograničava tržišno natjecanje na tržištu rada zbog nužnosti zaštite vlastite sportske konkurentnosti.
- 77 Naime, za razliku od redovnog ugovora o radu, sportski radnik ne može jednostrano raskinuti svoj ugovor prije njegova isteka, osim u slučaju nastanka opravdanog razloga za to ili ako je predviđeno da ima pravo jednostrano raskinuti važeći ugovor bez opravdanog razloga, ali uz plaćanje naknade štete. S obzirom na prethodno navedeno, u ugovoru o radu sportaša, sloboda igrača da odustane od njega strogo je ograničena jer se određeno trajanje te vrste ugovora kvalificira kao „trajanje radi stabilizacije”.
- 78 U svrhu osiguranja stabilnosti radnih mjesta uz zaštitu natjecanja i osobito poštovanje načela stabilnosti natjecanja i načela sportskih zasluga, razdoblje važenja ugovora o radu sportaša povezano je s razdobljem trajanja određene sportske sezone.
- 79 Međutim, učinci produljenja sportske sezone na ugovore o radu sportaša koji su istjecali 30. lipnja 2020. bili su u konačnici predmet kolektivnog sporazuma.
- 80 Stoga, u odnosu na cilj sporazuma da se igrači čiji je ugovor istjecao 30. lipnja 2020. sačuvaju do kraja produljenja sportske sezone u tijeku, sud koji je uputio zahtjev smatra da, unatoč tomu što se doneseno pravno pravilo u teoriji može poistovjetiti s odredbom o zabrani tržišnog natjecanja, ono zasigurno pridonosi zaštiti onoga što je već zaštićeno sportskim pravnim pravilima koja su osmišljena isključivo za uobičajene situacije, što se odražava u obliku stabilnosti radnih mjesta radi promicanja sporta.
- 81 Posljedično, u izvanrednom kontekstu, sud koji je uputio zahtjev smatra da dogovoreno pravilo od 7. travnja 2020. u vezi s ugovorima koji su istjecali 30. lipnja može biti u skladu s legitimnim ciljevima zaštićenim samim člankom 165. UFEU-a koji su svojstveni nacionalnim pravnim pravilima i propisima kojima se štite načela zaštite stabilnosti natjecanja, zbog čega taj sud dvoji u pogledu dovoljne štetnosti navedenog pravila koju sudska praksa zahtijeva

kao kriterij za utvrđivanje postojanja ograničenja tržišnog natjecanja s obzirom na cilj.

ii) Situacija igrača u slučaju namjere pozivanja na opravdani razlog za raskid ugovora navođenjem nepostojanja uvjeta za rad zbog bolesti COVID-19

- 82 Druga situacija koja je bila zaštićena sporazumom sastojala se od toga da se osigura da se igrači ne mogu pozvati na opravdani razlog za raskid ugovora kako bi se iz njega povukli na način da navedu da ne mogu raditi zbog bolesti COVID-19, i tako ih se obveže da i dalje ispunjavaju svoje ugovorne obveze.
- 83 Jedan je od načina prestanka ugovora o radu sportaša raskid zbog opravdanog razloga na igračevu inicijativu. Ponašanja poslodavca koja čine opravdani razlog i koja daju pravo na naknadu štete, jesu, među ostalim, nezakonito kašnjenje s isplatom plaće ili primjena nepoštenih sankcija.
- 84 Međutim, ta pravna pravila treba tumačiti u vezi s činjenicom da samo ozbiljna i nezakonita povreda ugovora zbog koje je praktički nemoguće nastaviti radni odnos u sportu čini opravdani razlog za raskid ugovora. Pojam opravdanog razloga za raskid ugovora na sportaševu inicijativu stoga je stroži i zahtjevniji od pojma opravdanog razloga za raskid ugovora na zahtjev uobičajenog radnika.
- 85 Osim u slučajevima u kojima strane dogovore „određbu o raskidu”, igrač može raskinuti ugovor o radu sportaša samo na temelju opravdanog razloga, zbog čega je njegova sloboda povlačenja iz ugovora strogo ograničena jer je, kao što to naglašava sud koji je uputio zahtjev, trajanje ugovora na određeno vrijeme element kojim se uvodi stabilnost.
- 86 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, čak i da je moguće nagađati o razlozima koji bi se mogli uključiti u pojam opravdanog razloga i koji proizlaze iz nepostojanja uvjeta za rad zbog bolesti COVID-19, ti bi razlozi zapravo bili vrlo ograničeni, s obzirom na to da bi morali učiniti nastavak radnog odnosa u sportu praktički nemogućim.
- 87 Budući da je taj trenutak bio u potpunosti izvanredan i nesiguran, što je dodatno ograničilo situacije koje čine prave „opravdane razloge” za raskid ugovora, sud koji je uputio zahtjev dvoji o mogućnosti kvalificiranja sporazuma kao ograničenja s obzirom na cilj.

iii) Smanjenje plaća ili odgoda njihove isplate

- 88 Sporazum se odnosio i na nužnost dogovaranja s igračima smanjenja plaća ili odgode njihove isplate kako bi ih se obvezalo da prihvate tu vrstu obveza i kako bi se spriječila nemogućnost sportskih društava da izvršavaju plaćanja.
- 89 Sud koji je uputio zahtjev smatra da su ciljevi koji su se željeli postići sporazumom dvojaki. S jedne strane, njegov cilj bio je održati stabilnost radnih

mjesta, integritet i kvalitetu natjecanjâ i solventnost sektora, ne samo kratkoročno nego i srednjoročno i dugoročno, te osigurati uobičajeno sportsko natjecanje između klubova i ravnotežu među njima, a time i očuvati određeni stupanj jednakosti. S druge strane, njime se također željela održati solventnost sektora s gospodarskog aspekta.

- 90 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, ciljevi koji su se željeli postići sa sportskog gledišta čine se legitimnima, s obzirom na to da su obuhvaćeni općim ciljevima priznatima člankom 165. UFEU-a. Osim toga, postizanje cilja zaštite gospodarskih interesa nije samo po sebi protivno tržišnom natjecanju, s obzirom na to da je svojstven svakom poduzetniku, uključujući sportsku organizaciju kada ona obavlja gospodarsku djelatnost.
- 91 Stoga treba provesti analizu koja omogućuje da se specifičnosti sporta uključe u ispitivanje tržišnog natjecanja radi pronalaska ravnoteže između komercijalnih i sportskih aspekata profesionalnog nogometa.
- 92 Prema tome, potrebno je ispitati proporcionalnost donesene mjere s obzirom na sudsku praksu Suda i utvrditi prekoračuje li se sporazumom, iako se njime žele postići legitimni ciljevi, ono što je nužno za njihovo ostvarivanje.
- 93 Prema presudi Meca-Medina, postoje legitimna ograničenja jer su svojstvena organizaciji i dobrom odvijanju sportskog natjecanja te je njihov cilj upravo osigurati zdravo nadmetanje među sportašima. [U tom smislu] navodi se da je legitiman „susta[v] financijske solidarnosti koji omogućuje preraspodjelu prihoda ostvarenih od događaja i aktivnosti vrhunskih sportaša te njihovo ponovno ulaganje na nižim razinama sporta”.
- 94 [Sud] je priznao da je u određenim slučajevima nužno odvagati „netrgovačke” ciljeve neke odredbe kojom se ograničava tržišno natjecanje kako bi se moglo zaključiti da ti ciljevi trebaju imati prednost u odnosu na to ograničavanje, što znači da nema povrede članka 101. stavka 1. UFEU- a. U tom je slučaju riječ o „teoriji akcesornih ograničenja”.
- 95 Međutim, tu teoriju ne treba neograničeno iznositi jer bi to u slučaju gospodarskih djelatnosti podrazumijevalo odstupanje od primjene članka 101. UFEU-a u pogledu sporazuma kojima se ograničava tržišno natjecanje i koji nisu stvarno nužni i proporcionalni za postizanje negospodarskih ciljeva koji se žele ostvariti. Sud koji je uputio zahtjev tu posljedicu smatra neprihvatljivom.
- 96 S gospodarskog aspekta, koji je ublažen sportskim ciljevima, treba istaknuti da se sporazum odnosio na izvanrednu sezonu. Stoga, kad je riječ o gospodarskom učinku, dogodio se iznenađan i trenutačan pad prihoda klubova koji je uzrokovao ozbiljne financijske probleme. Prekinut je glavni izvor prihoda sportskih društava i ona su morala smanjiti troškove, a plaća igračâ jedna je od troškovnih stavki s najvećim utjecajem na proračune sportskih društava.

- 97 FIFA je upozorila da bi se sportska društva mogla naći u situaciji nesolventnosti te je kao razlog za zabrinutost navela nemogućnost tih društava da osiguraju isplatu plaća igračima i trenerima, što bi moglo za posljedicu imati sporove, ugroziti ugovornu stabilnost i uzrokovati moguću nesolventnost.
- 98 Međutim, na nacionalnoj razini dogovor se postigao samo o sportskim, ali ne i financijskim pitanjima, osobito kad je riječ o izmjeni uvjeta koji se odnose na plaću igračâ.
- 99 U tim okolnostima, sportska društva mogla su sklopiti sporazume o smanjenju plaća ili odgodi njihove isplate ili primijeniti zakonski dopuštene mehanizme poput *lay-offa*, ili su se, u krajnjem slučaju, mogle dogoditi situacije nesolventnosti i time se smanjiti broj klubova.
- 100 Da su sportska društva masovno primjenjivala mehanizam pojednostavljenog *lay-offa*, mogao se ugroziti nastavak natjecanjâ jer, u biti, taj mehanizam podrazumijeva suspenziju ugovorâ o radu.
- 101 Čak i ako se zbog te okolnosti nastavak natjecanjâ ne bi ugrozio, ona bi podrazumijevala smanjenje plaća igračâ koje bi bile utvrđene na iznos od 1905 eura bez mogućnosti budućeg povrata.
- 102 Osim toga, primjena *lay-offa* načelno je sprečavala igrače da napuste klubove i nije činila opravdani razlog za raskid ugovora. U tom slučaju, igrači bi također morali ostati u klubovima s kojima su ugovorno obvezani, naravno demotivirani, što bi štetilo kvaliteti natjecanjâ.
- 103 Naposljetku, sporazum nije imao znatan učinak na „radnu slobodu” igračâ jer u slučaju primjene mehanizma *lay-offa*, osim što bi plaće bile jednostrano smanjene, *lay-off* se nije smatrao opravdanim razlogom za raskid ugovora o radu profesionalnog sportaša.
- 104 Međutim, sud koji je uputio zahtjev ističe da su mjere proizašle iz pojednostavljenog *lay-offa* trajale jedan mjesec i da su se mogle iznimno produljiti svaki mjesec, do najviše tri mjeseca. Sud koji je uputio zahtjev ističe da je, ipak, sporni sporazum bio na snazi samo od 7. travnja do 2. lipnja 2020., odnosno 56 dana, što je kraće od najduljeg trajanja mjera pojednostavljenog *lay-offa* od tri mjeseca.
- 105 Osim toga, dokazano je da bi se primjenom *lay-offa* dovela u opasnost kvaliteta natjecanja zbog demotiviranosti igračâ uslijed uvođenja jednostranih mjera i da se samo neznatan dio klubova koristio tim mehanizmom, a da prethodno nisu pokrenuli dogovore s igračima o njihovim plaćama.
- 106 Isto tako, utvrdilo se da su od datuma sporazuma započeli ili su se intenzivirali izravni kontakti između sportskih društava i igračâ s ciljem rješavanja financijskih pitanja. Nakon tog datuma sklopljeno je nekoliko sporazuma o smanjenju plaće s

[predviđenim] povratom odgovarajućeg smanjenja, što se ne bi bilo dogodilo da se primijenio mehanizam *lay-offa*.

- 107 Igrači su mogli odlučiti da neće sklopiti nikakav sporazum o svojoj plaći i čekati da pogoršanje financijske situacije spriječi klub u izvršavanju obveze isplate plaća. U krajnjem slučaju, neisplata plaća mogla je uzrokovati i nesolventnost klubova te utjecati na broj onih koji bi sudjelovali na budućim natjecanjima, kao i na kvalitetu tadašnjih i budućih natjecanja.
- 108 Iako je točno da se u spornom sporazumu utvrdilo pravno pravilo kojim se ograničava tržišno natjecanje na tržištu rada, cilj tog pravnog pravila bio je omogućiti zadržavanje radnih mjesta i tako spriječiti sportska društva sa stabilnijim financijskim sredstvima koja su mogla kupiti igrače od drugih sportskih društava s manje sredstava u tome da etički neprimjereno iskoriste situaciju i time dovedu u pitanje načelo solidarnosti.
- 109 Zaštitilo se i načelo jednakih mogućnosti, koje je sastavni element pravednosti natjecanja. Naime, postoje financijski jači klubovi koji se suočavaju s klubovima koji ne uspijevaju ostvariti usporedive prihode. U situaciji uzrokovanoj pandemijom te bi nejednakosti itekako došle do izražaja. Prvonavedeni klubovi mogli bi sklopiti ugovor s igračima drugonavedenih klubova koji bi ostali bez svoje glavne vrijednosti, što bi dovelo do izrazite nejednakosti u natjecanju i ugrozilo njezin integritet.
- 110 Međutim, sud koji je uputio zahtjev dvoji u pogledu toga da je pravno pravilo koje je proizašlo iz sporazuma proporcionalno.
- 111 Ne može se zanemariti ni činjenica da igrači nisu saslušani, čime se onemogućuje kvalifikacija postupka kao transparentnog i pravednog. Zapravo je to bio pokušaj zaštite sportskih vrijednosti nametanjem igračima da se žrtvuju. Međutim, sud koji je uputio zahtjev ističe da bi ta žrtva možda bila još veća u slučaju *lay-offa*.
- 112 Igrači koji ne bi pristali na potpisivanje sporazuma o smanjenju plaće ili odgodi njezine isplate ne bi počinili povredu. U slučaju da im sportska društva ne mogu isplatiti plaću, igrači bi imali opravdan razlog za raskid svojih ugovora.
- 113 Iako bi ta okolnost mogla navesti na zaključak da mjera nije bila proporcionalna i dovesti do primjene članka 101. UFEU-a u ovom predmetu, sud koji je uputio zahtjev ima dvojbe u tom pogledu.
- 114 U tom smislu ističe i. da je trajanje sporazuma na kraju bilo neznatno jer je vrijedio samo 56 dana; ii. potražnja je u biti stagnirala; iii. sporazum su potpisali samo nacionalni klubovi iako je tržište sklapanja ugovora s igračima uvelike međunarodno (u cijelom svijetu postoji 2671 nogometni klub, od kojeg su samo 36 portugalska, čime se u velikoj mjeri smanjuje mogućnost učinka na tržišno natjecanje); iv. tijekom trajanja sporazuma natjecanja su bila obustavljena čime su se smanjili mogući učinci sporazuma na silazno tržište koje je utvrdilo Tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja; v. razdoblja registracije igrača bila su zatvorena pa,

iako su se mogli sklapati ugovori s igračima, bilo je dvojbeno da će neki klub sklopiti ugovor s igračem koji nije mogao igrati i vi. budući da se potražnja za igračima smanjila zbog pandemije, ali i zbog zakonskih uvjeta zbog kojih je registracija novih igrača i korištenje njima bilo nemoguće, broj igrača obuhvaćenih sporazumom također je bio mali.

- 115 Osim toga, utvrđeno je da igrači nisu sporazum doživjeli kao pritisak da prihvate nepovoljnije uvjete u pogledu plaće ili da ne smiju jednostrano raskinuti ugovor te većina nije imala gubitke s obzirom na veliku važnost međunarodnog tržišta.
- 116 Ipak, Tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja smatralo je da je riječ o sporazumu kojim se ograničava tržišno natjecanje s obzirom na cilj pa da nije potrebno ocijeniti njegove učinke na funkcioniranje tržišta.
- 117 Međutim, s obzirom na krajnje izvanredne okolnosti koje je iznio, sud koji je uputio zahtjev dvoji u pogledu toga ima li sporazum dovoljan stupanj štetnosti za tržišno natjecanje ili treba li ispitati njegove učinke kako bi se utvrdilo je li stvarno došlo do sprečavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja.
- 118 Osim toga, dvoji u pogledu toga može li se smatrati da je zbog svoje prirode sporazum bio štetan za uobičajeno funkcioniranje tržišnog natjecanja. Kao što to priznaje samo Tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja, ne postoje presude Suda u kojima se razmatraju istovjetni slučajevi niti se primjena odnosno tumačenje propisa koji se zahtijevaju u ovom slučaju mogu smatrati jasnim, nedvosmislenim i bez razumne sumnje.